

Nr 3 · 2006 · Årgång 23

Social & Hälsovårdsnytt

I NORDEN

norden

Nordiska ministerrådet

MED NARKOTIKASAMARBETE

Tema: Människohandel

Social & Hälsovårdsnytt i Norden

beskriver det nordiska samarbetet på ministernivå inom det social- och hälsopolitiska området och samarbetet mot narkotika. Tidningen beskriver också satsningen på Nordens närområden.

Redaktör

Jan Frimansson
Lotsens Hus, Bergviksgatan 34
S-152 50 Södertälje
tel (46)70-748 2681
tel (46)8-550 408 32
red@shn.dk

Utgivare

Nordiska Ministerrådet
Store Strandstræde 18
DK-1255 København
tel (45)33960200

Kontaktpersoner

Maria-Pia de Palo
mpp@mr.org
Rebecka Wallin Kucer
rew@nmr.org

Nordiska Ministerrådet

är de nordiska regeringarnas
samarbetsorgan. Samarbetet
omfattar flertalet områden.

Nordiska Socialpolitiska Ämbetsmannakommittén

är ministerrådets kommitté för social-, hälso- och narkotika-
frågor

Nordiska Ministerrådets Sekretariat

utgör sekretariat för samtliga
samarbetsområden.

Tidningen finns även på Internet:
www.shn.dk

Omslagsfoto: Jan Frimansson

Intellecta Tryckindustri
ISSN 0801-7301

Øget fokus på at bekæmpe menneske handel

MARIA-PIA DE PALO

"MENNESKEHANDEL ER ET stigende problem. Hvert år transporteres tusinder af kvinder og børn til de nordiske lande fra transit- og afsenderlande – både fra andre EU lande som fra lande udenfor EU. Situationen er, trods både nationale såvel som internationale tiltag, fortsat uacceptabel.

Vi, de nordiske social- og helseministre, vil derfor øge fokus på at bekæmpe handel med mennesker, særligt kvinder og børn med henblik på prostitution, og sikre et konstruktivt regionalt samarbejde om at bekæmpe kvindehandlen."

SÅDAN LYDER et fællesstatementet vedtaget af de Nordiske Social- og sundhedsministre i Nordnorge i juni måned.

I forlængelse af ministerrådsbeslutningen inviterer Nordisk Ministerråd og den danske socialminister Eva Kjer Hansen i fællesskab nordiske socialministre og deres kollegaer fra Østersølandene til en rundbordskonference med den sociale dimension af menneskehandel som tema. Konferencen afholdes den 31.10 på Nordatlantens Brygge i København. Styrkelse af et samarbejde på tværs af landene omkring østersøen er omdrejningspunktet på konferencen.

De nordiske ministre har taget en lang række initiativer om at samarbejde for bekæmpelse af kvindehandel. Eksempelvis indledte de nordiske ligestillingsministre i 2002 et udbytterigt samarbejde med justitsministrene. Der blev gennemført en fælles nordisk-baltisk informationskampagne, og der blev vedtaget en fælles udtalelse. Der pågår også et omfattende politisamarbejde i hele regionen, som fortsætter fremover. Udenrigsministrene har igangsat et fælles nordisk-baltisk projekt med fokus på repatriering. Derudover samarbejder landene tæt i flere forskellige fora. Også i EU har der været stigende fokus på handel med kvinder, og der er senest i 2005 vedtaget en ambitiøs handlingsplan om handel med mennesker og en rådskonklusion fra

april om trafficking i forbindelse med større sportsarrangementer.

Trods vigtige initiativer fra internationale- og nationale aktører, fortsætter menneskehandlerne med uformindsket styrke – og der er derfor fortsat stort behov for at samarbejde på tværs af lande og politikområder.

MENNESKEHANDEL DREJER SIG om brud på menneskerettigheder, illegal immigration, organiseret kriminalitet, ligestilling, prostitution, fattigdom, vold, fysik- og mental sundhed, etc. Der findes ikke én enkelt løsning og der er derfor behov for strategier, som er brede, flerstrengede og som går på tværs af sektorer.¹

Behovet for, at der ydes tilstrækkelig og kvalificeret støtte til ofrene – ikke bare under opholdet i destinationslandet, men også i deres hjemlande er stort. Der er især behov for helhedsorienterede indsatser og problemforståelse. Derfor har Nordisk Ministerråd og det norske formandskab den 28. september afholdt et seminar, hvor ligestillingssektoren, lovgivningsområdet og social- og sundhedssektoren sammen har diskuteret hvordan man bedst muligt kan styrke samarbejdet, – såvel i Norden som mellem landene omkring Østersøen.

På seminaret understregede Henrik Sjolinder, Kanseliråd, Justitsministeriet Sverige og medlem i EU kommissionens ekspertgruppe om menneskehandel, vigtigheden af at problemet angribes på flere niveauer:

"Noget af det vigtigste i indsatsen mod trafficking er at koordinere de forskellige "linier" og indgangsvinkler der er i arbejdet" ... "Diskursen omkring trafficking har over årene ændret sig fra at være del af organiseret kriminalitet, til i højere grad at være et spørgsmål om krænkelse af menneskerettigheder".

Specialrådgiver, socialministeriet i Est-

land, Kristiina Luth (og tidligere koordinator for Nordisk-baltisk kampagne mod trafficking), pegede også på behovet for at landene arbejder sammen.

"Et af de vigtigste tiltag der skal til for at hjælpe ofrene, er en koordinering og kommunikation mellem afsenderlandet og modtagerlandet – det har således stort set ingen positiv effekt kun at sende ofret tilbage til hjemlandet. Der skal ske en deling af viden om 'best practices' og bl.a. konferencer er en effektiv måde at gøre dette på. Det er desuden også vigtigt, at modtagerlandene opnår viden om forholdene i afsenderlandene."

Behovet for, at der ydes tilstrækkelig støtte til ofrene – ikke bare under opholdet i destinationslandet, men også når de returneres til deres hjemland, er understreget af flere organisationer.

"Når ofrene vender tilbage til deres hjemland står de ofte i samme situation som da de forlod landet. Det er et problem for ofrene, at de mangler erfaring fra arbejdsmarkedet, mange har ikke prøvet at være i et rigtigt job. Et af de største problemer for myndighederne i afsenderlandet er, at de har mangel på økonomiske midler til at hjælpe ofrene på lang sigt."

Sådan formulerede Krisiina Luth, Specialrådgiver i Socialministeriet Estland problemstillingen.

Al erfaring peger også på at ofre for menneskehandel betaler en uhyrlig høj personlig pris.

VOLD OG PSYKISK nedbrydning, trusler, ydmygelser og voldtægt er en del af menneskehandlerens metoder til at nedbryde modstand og få ofret til at samarbejde. Skam, skyld, frygt og apati er derfor ofte en dominerende følelse hos ofret. Dertil kommer risiko for seksuelt overførte sygdomme, HIV/AIDS, graviditet og mange aborter. Afhængighed af stoffer og alkohol er heller ikke ualmindeligt. Konsekvenserne er kort

sagt: livstruende langvarige fysiske- og psykiske skader.

WHO og andre organisationer har derfor understreget behovet for at integrere sundhedstilbud i tiltag som skal støtte ofrene.

Seksuel udnyttelse har især konsekvenser for børns helbred og sundhed. Specielt pigerne er udsatte for alvorlige risici i forhold til deres reproduktive sundhed. Yderligere kan traumatiske oplevelser, følelse af magtesløshed og stigmatisering få alvorlige konsekvenser for deres livssyn og udvikling.

SAMTIDIG PEGER ERFARINGER på at sociale- og sundhedsmæssige tilbud spiller en helt central rolle i forhold til at skabe kontakt til ofrene. Kvinderne henvender sig sjældent selv til politiet og ved heller ikke om hun er handlet eller ej. Socialarbejdere, som taler ofrenes sprog (kulturformidlere), let tilgængelige tilbud og sundhedstjenester, som er gratis kan være helt centrale "nøgler" til at komme i kontakt med og identificere ofre for menneskehandel.

Leder af pro-sentrum i Oslo, Liv Jesen fremhævede centrets 'helse-tilbud', "fordi det er et tilbud alle kan forstå – ofrene er nemmere at overtale til at komme til centret med et tilbud om lægeundersøgelse – frem for tilbud om samtale med en socialarbejder."

Trafficking er blevet et vigtigt emne og er højt på den politiske dagsorden. Nordisk Ministerråd prioriterer indsatsen mod menneskehandel højt og arbejder aktivt for at fremme en koordineret og effektiv regional indsats. Konferencen den 31. oktober skal markere at trafficking har store sociale konsekvenser – på tværs af Østersøen.

Maria-Pia de Palo er rådgivare vid Nordiska ministerrådets sekretariat for social- og helsesektoren.

Helseminister- møde på Hurtigruta

DE NORDISKE sosial- og helseministrene er enige om å arbeide videre med å undersøke mulighetene for et samarbeide mellom de nordiske landene med det mål å etablere produksjon av influensavaksine med tanke på en influensapandemi.

Under det nordiske helseministtermøte på Hurtigruta fra Tromsø til Kirkenes 11. – 13. juni ble landene enige om å fortsette å utrede to modeller for en slik produksjon. En offentlig kontrollert modell basert på lisensproduksjon og en offentlig-privat samarbeidsløsning. Utredningene skal være klare senest 1.november 2006.

Utfordringene for den nordiske velferdsmodellen i forbindelse med utviklingen i nordområdene var også et av hovedtemaene på ministerrådsmøtet. Det er få, om noen, steder, i verden der ulikheter i økonomi, helse-tilstand og sosiale tjenester er større enn mellom de nordiske landene og Russland.

LANGS DENNE GRENSEN finner vi de største forskjellene i verden av levestandard og forekomst av smittsomme sykdommer. Samtidig skjer det en rask økonomisk utvikling i forbindelse med olje og gass utvinning i Barentshavet. De nordiske helse- og sosialministrene diskuterte mulighetene og utfordringene denne utviklingen fører til for den nordiske velferdsmodellen.

Menneskehandel er en felles utfordring for de nordiske landene i samarbeid med andre land i nærområdet. Ministrene er blitt enige om at det er økt behov for flere sosiale og forebyggende tiltak for å bekjempe menneskehandel, og vil derfor ta initiativ til felles nordiske innsatser på dette området.

De nordiske landene ligger langt framme i arbeidet med å fremme fysisk aktivitet og sunt kosthold. På Hurtigruta har helse- og sosialministrene diskutert en ny nordisk handlingsplan for å fremme enn sunn livsstil og forebygge utvikling av fedme og overvekt. Handlingsplanen skal vedtas på ministerrådsmøte for mat, fisk og landbruk i juli. Helse, sosial- og omsorgsministrene skal følge opp vedtakene i planen. □

Kampen mod menneskehandel handler om samarbejde

.....
EVA KJÆR HANSEN

Kampen mod kvindehandel er vigtig for den danske regering. Siden 2002 har Danmark haft en handlingsplan til bekæmpelse af kvindehandel. Med den var Danmark det første nordiske land til at få en handlingsplan. Erfaringerne fra handlingsplanen viser, at den eneste vej frem er samarbejde, både nationalt og internationalt.

Socialminister og minister for ligestilling Eva Kjær Hansen vid årets Socialministermöte i Nordnorge.

Foto Jan Frimansson

HANDEL MED MENNESKER er en af de groveste forbrydelser i vor tid. Handel med mennesker vidner om et menneskesyn hos bagmændene, der ligger langt fra vores demokratiske idealer om ligeværd og næstekærlighed. Bagmændene samarbejder på tværs af grænser og fornyr sig hele tiden, hvad angår rejseruter eller metoder at sælge kvinderne på. Derfor er det vigtigt for politi og sociale organisationer at være lige så omstillingsparate, så det bliver så svært som muligt for bagmændene at operere i Danmark. Og svært bliver det, hvis myndigheder og sociale organisationer samarbejder og udveksler oplysninger om den seneste udvikling eller konkrete ofre, der har brug for støtte. Så kan vi gøre det surt for bagmændene og hjælpe så mange ofre som muligt.

Den danske handlingsplan var den første af sin slags i Norden. Vi kom hurtigt i gang med at sætte initiativer i gang samtidig med at vi opbygger rammerne for samarbejde mellem organisationer og myndigheder. Det har været en spændende og meget udfordrende proces at opbygge nye institutioner, oplære medarbejdere og skabe samarbejdsrelationer mellem myndigheder og organisationer, samtidig med, at man skal være parat til at handle hurtigt, når en kvinde eller et barn har brug for hjælp.

KAMPEN MOD MENNESKEHANDEL begyndte i Danmark i 2000, da Regeringen nedsatte en arbejdsgruppe, bestående af repræsentanter fra 7 forskellige ministerier. Internationale og danske erfaringer blev drøftet, repræsentanter fra forskellige organisationer blev inviteret, og deres anbefalinger blev hørt og taget til efterretning.

Derfor lancerede regeringen i 2002 "Regeringens handlingsplan til bekæmpelse af kvindehandel". Efterfølgende fandt vi ud af, at der faktisk også er en del børn, der bliver handlet til Danmark og derfor tilføjede vi sidste år et beredskab rettet mod børn. Handlingsplanen løber til udgangen

af 2006 og er i øjeblikket ved at blive evalueret.

Strategien for handlingsplanen er, at prøve forskellige metoder og modeller for forebyggelse og støtte. Vi har derfor sat ind med mange forskellige initiativer på én gang, for at gøre indsatserne så effektive som muligt. Den nationale handlingsplan fokuserer primært på, hvad vi som modtagerland kan gøre inden for landets grænser. Gennem vores bilaterale og multilaterale bistandsprojekter forsøger vi at adressere nogle af årsagerne til, at kvinder bliver handlet i hjemlandene, f.eks. fattigdom og mangel på lige muligheder for kvinder og mænd.

MED HANDLINGSPLANEN indførte vi en paragraf om menneskehandel i straffeloven. Her er det nu fastlagt, at menneskehandel kan straffes med op til 8 års fængsel, hvilket har betydet øgede efterforskningsmuligheder for politiet. Siden indførelsen af den nye paragraf har vi haft adskillige sager om menneskehandel, som har ført til, at bagmændene har fået betydelige straffe.

Der bliver sat ind på tre områder i Danmark: retsforfølgelsen af bagmændene; forebyggende initiativer, og støtte til ofre.

En af kerneaktiviteterne i den danske handlingsplan er det opsøgende arbejde. Kulturmedarbejdere, der taler kvindernes sprog opsøger kvinderne der hvor de er, nemlig på gaden og på massageklinikker. Der er produceret informationsmateriale til ofre om rettigheder og muligheder for støtte i Danmark på 11 sprog. Materialet uddeles og bruges også som indgang til en snak med ofre om deres situation. Dette arbejde foregår i København, Vejle, Sønderjyllands Amt og Århus.

Der er oprettet en hotline, hvor ofre for kvindehandel kan ringe og tale med en socialarbejder. Andre, der har oplysninger om kvinder, der kan være handlet, kan også ringe til hotlinen.

Gennem de seneste uger har vi kørt en større informationskampagne mod handel med kvinder. Kampagnen gjorde opmærksom på, at udenlandske kvinder bliver handlet til prostitution i Danmark mod

deres vilje og opfordrede folk til at reagere og ringe til en hotline, hvis de havde mistanke om, at en kvinde var handlet.

Kampagnen medførte at 65 mennesker henvendte sig og 22 af henvendelserne gik direkte videre til politiet. Men kampagnen medførte også, at folk i almindelighed er begyndt at tale om problemet, både i de private hjem og på arbejdspladserne. Kampagnen har vist os, at det nytter at sætte ind med oplysning og debat, både om køb og salg af sex. Folk vil gerne tage ansvar og henvende sig, både for at hjælpe ofre og få dømt bagmændene.

I ÅRHUS HAR KVINDEMUSEET fået støtte til at sætte fokus på prostitution og kvindehandel, ved at lave udstillinger, debataftener, forskellige "happenings" i gadebilledet og undervisningsmateriale til folkeskolen. På den måde kan man nå bredt ud til befolkningen og skabe opmærksomhed om problemet. For politik er én ting, men debat og generel opmærksomhed er mindst lige så vigtigt et led i det forebyggende arbejde.

I Vejle har en social organisation fået midler til en mindre sundhedsklinik og det har vist sig at være et populært tilbud til kvinderne. Ud over at få behandling og rådgivning af sundhedspersonale, har kvinderne også mulighed for at tale med en socialarbejder, og det har vist sig, at mange benytter sig af dette. Det har betydet, at socialarbejderne får kontakt til kvinder de måske ikke var kommet i kontakt med på anden måde.

Organisationen Reden-STOP Kvindehandel driver et beskyttelsestilbud, hvor ofre for kvindehandel kan være i 30 dage, mens deres hjemrejse bliver forberedt. Her kan de modtage professionel hjælp til at få deres oplevelser bearbejdet. Det er vigtigt, at vi sender kvinderne forsvarligt tilbage til deres hjemlande. Reden-STOP Kvindehandel har, som en del af handlingsplanen, opbygget et internationalt netværk til organisationer i kvindernes hjemlande. De har kontakt til over 100 organisationer verden over, som kan modtage kvinderne, når de vender hjem.

I det hele taget er det internationale samarbejde meget vigtigt. Menneskehandel er et internationalt problem og ikke noget vi kan løse alene. Derfor har vi taget kontakt til 12 ambassader i Danmark, som alle repræsenterer ofrenes hjemlande, for at starte et samarbejde. Der har været afholdt møder med ambassaderne individuelt og et stort fælles rundbordsmøde, hvor det fremtidige samarbejde blev diskuteret.

Vi samarbejder i det hele taget meget internationalt. Både i EU og i nordisk-baltisk sammenhæng samarbejder vi om projekter og udveksler erfaringer i forskellige arbejdsgrupper. Det er både, når det handler om sociale tiltag og det politimæssige samarbejde. Men der kan gøres mere for at samarbejde på tværs af landegrænser og den eneste vej frem er, at samarbejde på tværs af landegrænser. Her vil EU og EU's udvidede grænser spille en stor rolle i fremtiden.

GENERELT ER KVINDEHANDEL et område der står højt på politiets dagsorden. Politiet har sat ekstra fokus på menneskehandel ved at udpege en række kontaktpersoner, som skal modtage særlig træning, som gør dem til ressourcepersoner indenfor politiet. Rigspolitiet har samtidig ansat en antropolog, som koordinerer træningen og er politiets kontakt til de sociale organisationer, der arbejder med kvindehandel. Når politiet foretager aktioner på massageklinikker i Danmark, inviterer de kulturformidlere fra de sociale organisationer til at deltage, for at støtte eventuelle ofre for kvindehandel, hvis disse skulle findes på klinikkerne. Det samarbejde bliver hele tiden udbygget og har ikke været uden startvanskeligheder. For det første er det to vidt forskellige kulturer der mødes og skal

samarbejde, og for det andet skal begge parter finde deres rolle og grænser. F.eks. kan politiet ikke afsløre for meget om en efterforskning, mens de sociale organisa-

»...de har ofte forsørgelsespligt overfor øvrige familiedlemmer«

tioner ikke kan bryde deres tavshedspligt og give oplysninger videre, uden ofrenes samtykke. Men dette samarbejde og er nok en af de vigtigste brikker til succes i kampen mod kvindehandel. De fleste kvinder bliver nemlig fundet af politiet, så det er vigtigt, at politiet har et godt forhold til de sociale

organisationer og kan henvise kvinderne til dem. Samtidig kan de sociale organisationer støtte kvinderne, hvis de skulle ønske at afgive vidneforklaring.

DE FLESTE KVINDER, der tager imod det danske beskyttelsestilbud er fra Nigeria (over 50 %). Størstedelen af de øvrige kvinder er fra Østeuropa og de baltiske lande. De fleste er mellem 18-24 år. Kvinderne har meget forskellige baggrunde, men de har ofte forsørgelsespligt overfor øvrige familiedlemmer. En del har børn, men de fleste er enlige. Over halvdelen er klar over, at de skal prostituere sig i Danmark, men er måske ikke klar over hvilke vilkår de skal gøre det under. Langt den overvejende del af kvinderne kommer i beskyttelsestilbud efter at have været i kontakt med politiet efter en politiaktion.

Fælles for kvinderne er, at de har et antal sundhedsproblemer og de fleste tager imod tilbud om behandling. Af sygdomme kan nævnes kønssygdomme, hudsygdomme og andre fysiske og psykiske skavanker som følge af den fysiske overlast det er at være i prostitution.

ORGANISATIONERNE forsøger at holde kontakten med kvinderne når de vender tilbage til hjemlandene, men kvinderne vil ofte ikke mindes om de oplevelser, de har haft, og den vedvarende kontakt er derfor svær et opretholde. Derfor er det interna-

tionale samarbejde mellem de sociale organisationer vigtigt, både for at reintegrere ofrene, men også for at få viden om ofrenes videre skæbne.

Vi skulle jo helst forhindre, at kvinderne overhovedet ender som ofre for kvindehandel. Samarbejde med oprindelseslandene om forebyggende initiativer er derfor en af de ting vi bør fokusere på i det nordiske arbejde i fremtiden. Derfor vil jeg, sammen med de andre nordiske og baltiske socialministre, tage initiativ til en række projekter der fokuserer på forebyggelse. □

Sosiaali- ja tasa-arvoministeri
Eva Kjer Hansen:

Ihmiskaupan
vastustamisessa
tarvitaan
yhteistyötä

Suomeksi

Naiskaupan vastustaminen on tärkeä asia Tanskan hallitukselle. Tanskalla on ollut asiaa

koskeva toimintasuunnitelma vuodesta 2002, ensimmäisenä Pohjoismaana. Siitä saadut kokemukset osoittavat, että ainoa keino saada aikaan tuloksia on yhteistyö, niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla. Toimintasuunnitelman toteuttaminen käynnistyi nopeassa tahdissa, ja samalla luotiin puitteet järjestyksen ja viranomaisen yhteistyölle. Uusien instituutioiden rakentaminen, työntekijöiden kouluttaminen ja yhteistyösuhteiden luominen on kuitenkin ollut vaativa prosessi, samalla kun on täytynyt voida auttaa nopeasti avun tarpeessa olevia naisia ja lapsia. Toimintasuunnitelmaan kuuluu toiminta kolmella alueella: oikeustoimet ihmiskaupaan syyllistyneitä vastaan, ennalta ehkäisy ja uhrien auttaminen.

Toimintasuunnitelman myötä rikoslakiin lisättiin uusi säännös ihmiskaupasta. Sen mukaan ihmiskaupasta voidaan tuomita vankeuteen jopa kahdeksaksi vuodeksi. Huomattavia rangaistuksia on myös tuomittu määräyksen voimaantulosta lähtien.

For tiden kommer kvinderne fra Nigeria

Handlede kvinder er kommet til Europa siden 70-erne. Men i løbet af årene er kvinderne kommet fra vidt forskellige verdensdele. Fælles for dem er, at det er fattigdom, der er baggrunden for den situation, de er havnet i.

JAKOB KEHLET

STATISTIKKEN VISER, at der som noget nyt handles kvinder fra Nigeria til Danmark, men mange andre nationer har gennem årene "leveret" kvinder til prostitution i Danmark.

Udviklingen af kvinder handlet til Europa over de sidste 30 år viser, at det i 70-erne primært var kvinder fra Thailand, Filippinerne og Østen, der kom til Europa, i 80-erne kom strømmen fra Latinamerika og Caribien, og efter murens fald var det primært kvinder fra Central- og Østeuropa, der blev handlet til Europa. Gruppen af udenlandske prostituerede i Danmark kommer hovedsageligt fra Asien (Thailand) og Central- og Østeuropa. Fælles for mange er, at det er fattigdom, høj arbejdsløshed og håbet om en bedre fremtid, der driver dem til mere eller mindre frivilligt at forlade deres hjemland, forklarer konsulent Ann Maskell fra Videns- og Formidlingscenter for Socialt Udsatte, der de seneste tre år har monitoreret den danske indsats mod kvindehandel. Flere gange om året har centret udsendt en statusrapport, og det er i denne, man kan læse, at der er kommet nye grupper til af udenlandske kvinder til det danske prostitutionsmiljø i de seneste år, her først og fremmest en stor gruppe fra Nigeria. For blot tre år siden var der stort set ingen prostituerede kvinder af

nigeriansk oprindelse, men pludselig åbner nye handelsveje sig.

– Kvinderne kommer herop med mellemstation i Italien eller Spanien, siger Ann Maskell.

Men menneskehandlernes netværk og metoder er meget vanskelige at afsløre og for de afrikanske kvinders vedkommende trues de til tavshed – ofte med utraditionelle midler.

– Der er eksempler på, at kvinder presses til at føje sig ved brug af lokale religiøse ritualer., fortæller Ann Maskell.

EN DEL AF DE HANDLEDE kvinder, der arbejder som prostituerede, er narret hertil med falske forklaringer om, at de skulle til Danmark for at arbejde i et ordinært job. Andre er simpelthen blevet kidnappet. Det er ofte denne type slaveri, som pressen fokuserer på, når kvindehandel tages op. Men lidt over halvdelen af de knap 80 kvinder, der har opholdt sig beskyttelsestilbud for handlede kvinder drevet af Reden-STOP Kvindehandel, er mere eller mindre frivilligt rejst til Danmark og var på forhånd godt klar over, at de skulle arbejde i sex-industrien heroppe.

– Men ofte ændrer præmisserne sig markant, når de kommer herop. De skal betjene langt flere kunder og levere andre seksuelle ydelser end de havde forventet, og deres fortjeneste er ofte kun en lille del af det beløb, som kunden betaler. Andre kommer i et gældsforhold til en alfons,

som de kun vanskeligt kan slippe ud af, forklarer Ann Maskell, der sidestiller forholdene for de åbenlyst narrede kvinder, og dem for hvem forholdene pludselig ændrer sig.

Prostitution er selvsagt afhængig af, at der kan skabes kontakt mellem kunde og prostitueret. Brugen af mobiltelefoner med uregistrerede taletidskort og den hurtige udskiftning af mobiltelefonen gør det vanskeligt at afdække omfanget af især escortprostitutionen for politiet. .

– En af de få kilder til viden om dette område er derfor kundernes oplysninger, forklarer Ann Maskell.

Et led i den danske indsats mod kvindehandel er oprettelsen af en hotline, hvor mændene kan henvende sig anonymt, hvis de har bemærket noget usædvanligt i forbindelse med besøg hos en prostitueret.

– Et faresignal kan for eksempel være, hvis en massageklinik forbyder sine prostituerede at tale på deres eget sprog. Her er det vigtigt at kunderne tager ansvar for deres handlinger og fortæller om deres oplevelser, siger Ann Maskell.

DEN DANSKE INDSATS mod kvindehandel består i en tre-årig handlingsplan sat i værk af socialministeren i slutningen af 2002. Et

Den vanskelige hjemkomst

Udenlandske kvinder, der er i prostitution i Danmark, er ofte meget utrygge ved at blive sendt hjem til fædrelandet, når de bliver. Derfor bruger Reden-STOP Kvindehandel en stor del af sine kræfter på at hjælpe kvinderne til en tryk hjemsendelse.

JAKOB KEHLET

STÅR DER MON et hold journalister og fotografer klar, eller er det mon menneskehandleren, der i første gang sendte kvinden ud af hjemlandet, der venter i lufthavnen, når hun kommer hjem igen?

Bekymringerne er mange for de prostituerede kvinder, der samles op af dansk politi for senere at blive sendt hjem til fædrelandet. Danske regler gør det muligt for handlede kvinderne, der opholder sig ulovligt i landet, at blive i Danmark i 30 dage, inden de bliver sat på et fly til hjemlandet. Ordningen kaldes et beskyttelsestilbud. I den periode opholder de sig på den private organisation Reden-STOP Kvindehandels (RSK) døgnbemannede krisecenter. Ud over at give kvinderne tilbud om at blive lægeundersøgt og få juridisk assistance, arbejder RSK også intensivt med at forberede kvindernes hjemsendelse, så den kan foregå så smertefrit som muligt.

Der er eksempler på, at kvindernes hjemtur er blevet lækket til journalister, der har stået i lufthavnen – parate til at skrive historien. I den forbindelse skal man huske på, at det for kvinderne er i en meget penibel situation, hvis familien for eksempel ikke kender deres historie.

I visse lande opfattes det desuden som en plet på nationens ære, at kvinderne

har været i prostitution i udlandet, og derfor kastes de ud i lange forhør og får udrejseforbud, når de lander i hjemlandets lufthavn, nævner Trine Lund-Jensen, leder af RSK, som eksempler på, hvad kvindernes bekymringer bunder i. Og frygten kan være i reel nok. I to tilfælde har RSK kendskab til, at det var menneskehandleren, der i første gang sendte kvinderne ud af landet, der ventede i lufthavnen blot

for at ekspedere kvinden videre til et nyt land og et nyt bordel.

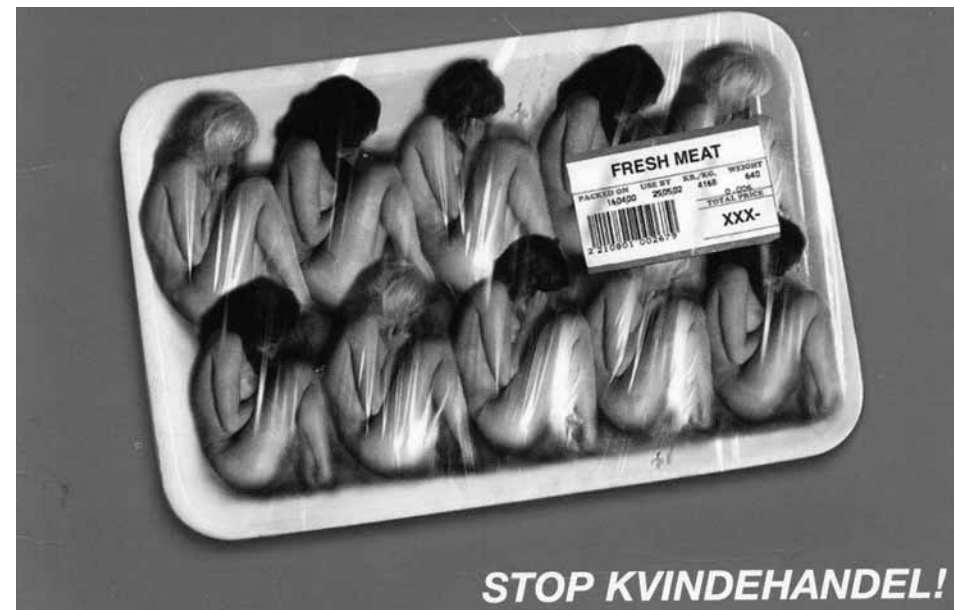
RSK'S UDFØRER EN STOR DEL af det arbejde, som blev sat i værk, da regeringen søsatte handlingsplanen til bekæmpelse af kvindehandel i 2002.

Siden oktober 2003 har RSK haft kontakt til 882 udenlandske kvinder i det danske prostitutionsmiljø, og 79 har boet på RSK's krisecenter.

RSK forsøger blandt andet at skabe kontakt til lokale NGO'er i kvindernes hjemlande, der kan hjælpe dem, når de vender hjem. Men det er ikke nogen nem manøvre.

Trine Lund-Jensen.

I visse lande er der simpelthen ingen midler afsat til det arbejde eller organisationer, der arbejder med disse kvinder, mens der i andre lande som for eksempel Litauen er velfungerende samarbejdspartnere, forklarer Trine Lund-Jensen.

Men selv om kvinderne kommer fra et land med en velfungerende "velkomst-NGO" er problemerne ikke altid klaret med det. Mange af kvinderne nærer en dyb mistillid til den hjælp, de kan få i hjemlandet.

Vi bruger meget tid på at finde pålidelige samarbejdspartnere i kvindernes hjemlande, og dernæst skal vi bruge meget tid på at overbevise kvinderne om, at de kan have tillid til vores samarbejdspartnere, siger Trine Lund-Jensen, der understreger, at kvinderne selv tager stilling til, om de vil have hjælp fra folk i hjemlandet eller ej. I visse tilfælde beder kvinderne om at få lov til at tale med organisationen på betingelse af, at det foregår fuldstændig anonymt.

TRINE LUND-JENSEN ANSER det for særdeles værdifuldt, hvis der er nogen til at tage imod kvinderne i lufthavnen, så de kan hjælpes forbi menneskehandlere, myndigheder og nysgerrige journalister. Desuden kan organisationerne hjælpe kvinderne med at finde fodfæste i hjemlandet.

Ud over at være tages sig af kvindernes beskyttelsestilbud, har den private organisation også oprettet en hotline, hvor dans-

ke mænd – eller snarere kunder, der har observeret kvindehandel, kan henvende sig. Hotlinen har eksisteret siden 2002 som en rådgivningsressource om prostitution og kvindehandel, men først da en kampagne med tv- og avisreklamer blev sat i værk i 2006 kom der for alvor henvendelser fra mænd, der ville anmelde.

De seneste tre uger har der været 65 opkald og i 22 af tilfældene har henvendelserne indeholdt specifikke informationer, som handler om menneskehandel, siger Trine Lund-Jensen, der håber, at politiets efterforskning af informationerne vil føre til afsløringer af menneskehandlere.

EN TREDJE OPGAVE for RSK består i at lave opsøgende arbejde blandt kvinder i prostitution på gaden og i de godt 120 bordeller i Københavnsområdet. Desuden tilbyder RSK også at være til rådighed, når der er razziaer i prostitutionsmiljøet. RSK har samarbejdet med i alt 19 politikredse. Langt de fleste af dem udføres paradoksalt nok de danske skattemyndigheder for at afsløre skatteunddragelse blandt de prostituerede. I få tilfælde er det politiet, der udfører razziaer for at afsløre kriminelle handlinger. Det hænger sammen med den danske lovgivning, der hverken forbyder kvinder at være prostituerede eller mænd at være kunder.

RSK arbejder for, at Danmark får en lovgivning, der minder om den svenske, hvor det i nogle år har været forbudt at

Bild: STOP Kvindehandel!

købe sex-ydelser hos prostituerede.

Vi mener, at det skal kriminaliseres at købe prostitution blandt andet, fordi det vil gøre det meget sværere for bagmændene at tjene penge på udnyttelsen af kvinderne i prostitution. Der skal være høj risiko for anholdelse og lav profit, og ikke som nu lav risiko og høj profit, siger Trine Lund-Jensen.

Hun mener, at kriminalisering af kunde-forholdet skal følges op af rådgivning til de mænd, der er afhængige af brugen af prostitution, og til kvinderne i prostitution, der må opgive at tjene penge på prostitution.

DEN DANSKE HANDLINGSPLAN for bekæmpelse af kvindehandels udløber til årsskiftet. En ny handlingsplan skal derefter forhandles, og Trine Lund-Jensen håber at den vil blive justeret til gavn for de udenlandske kvinder, der ifølge den nuværende ordning sendes hjem efter 30 dage.

Man kunne ønske sig, at der bliver lyttet til den ekspertgruppe i EU, der har anbefalet en tre måneders beskyttelsesperiode som minimum, inden kvinderne sendes hjem. Og man kunne også overveje at gøre som i Belgien, hvor handlede kvinder i visse tilfælde får permanent opholds- og arbejdstilladelse, siger Trine Lund-Jensen. □

suomeksi

Eurooppaan on tullut naiskaupan myötä prostituoituja 1970-luvulta alkaen, eri puolilta maailmaa. Tilastojen mukaan viime vuosina naisia on tullut enimmäkseen Afrikasta, parina viime vuonna etenkin Nigeriasta. Poliisin tutkimusten mukaan he tulevat usein Italian tai Espanjan kautta. Osa heistä on huijattu lupauksilla työstä Tanskassa ja osa on suoranaisesti kidnapattu. Mutta hieman yli puolet matkustaa Tanskaan vapaaehtoisesti enemmän tai vähemmän tietoisina, että he tulevat työskentelemään maassa seksityöläisinä. Heidän saavuttuaan maahan luvatus työn ehdot saatavat kuitenkin muuttua olennaisesti.

suomeksi

Reden-STOP Kvindehandel (RSK) auttaa prostituoituja palaamaan kotimaahansa. Tanskan määräysten

mukaan ihmiskaupan kohteeksi joutuneet naiset, jotka oleskelevat maassa laittomasti, saavat oleskella Tanskassa 30 päivää, jonka jälkeen heidän tulee palauttaa kotimaahansa. Tämän ajan he oleskelevat RSK:n ylläpitämässä kriisikeskuksessa, jossa he saavat terveydenhuoltoa ja juridista apua ja jossa heitä myös autetaan valmistautumaan kotiinpaluuseensa.

Jakob Kehlet är dansk journalist.
jakob.kehlet@mail.tele.dk

Ny lag förbjuder sexköp i anslutning till människohandel och koppleri

.....
BARBRO SÖDERLUND

Från och med början av oktober är det i Finland straffbart att utnyttja en person som är föremål för sexhandel. Riksdagen godkände efter en livlig debatt ändringen av strafflagen.

REGERINGENS PROPOSITION utgick ifrån att köp av sexuella tjänster överlag skulle vara en straffbar handling. Genom att kriminalisera köp av sexuella tjänster ville man minska efterfrågan på sextjänster och samtidigt indirekt minska på människohandel och koppleri. Man ansåg också att ett totalförbud skulle främja den sexuella självbestämmanderätten, den sociala jämlikheten och jämställdheten mellan könen och dessutom försämbra verksamhetsförutsättningarna för människohandels- och koppleribrottsligheten. Genom att överlag kriminalisera köp av sexuella tjänster försökte man också skydda prostituerade i svag ställning.

Lagförslaget stötte på stort motstånd i riksdagen. Förslaget kritiserades bland annat för att det bara förbjuder köp men inte försäljning av sexuella tjänster. Efter en livlig debatt föreslogs en kompromiss som skulle förbjuda sexköp bara om den prostituerade misstänks vara objekt för människohandel eller koppleri. Men en

del riksdagsledamöter ansågs att den här varianten var sämre än ingen lag alls och föreslog att lagen skulle förkastas. Riksdagen godkände slutligen lagen i en nedbantad form. Lagen förbjuder sexköp enbart i anslutning till människohandel och koppleri.

HITTILLS HAR KÖP och försäljning av sexuella tjänster på allmän plats varit en straffbar ordningsföreseelse. Genom ordningslagen har köp och erbjudande av sexuella tjänster mot betalning på allmän plats kriminaliserats på grund av den störning prostitutionen orsakar den allmänna ordningen. Den nya straffbestämmelsen om utnyttjande av en person som är föremål för sexhandel gäller köp av sexuella tjänster oberoende av platsen och kontaktsättet. Lagen tillämpas på köp av sexuella tjänster på allmän eller enskild plats och till exempel via mobiltelefon eller Internet.

Genom att kriminalisera utnyttjandet av personer som är föremål för sexhandel

försöker man skydda personer som är föremål för koppleri eller människohandel. Avsikten är också att försämbra verksamhetsförutsättningarna för koppleri och människohandel.

Prostitution är ett socialt problem. De prostituerade redan tidigare svaga sociala ställning försvagas ytterligare som en följd av prostitutionen. Hårdast drabbas de prostituerade som har det allra sämst ställt. De är ofta tvingade till prostitution antingen på grund av sin svaga ekonomisk situation eller för att finansiera sitt narkotikamissbruk. Riksdagen förutsatte därför i sitt uttalande att det för prostituerade skall ordnas adekvata stödtjänster för att ge dem bättre möjligheter att komma ifrån prostitution och inträda i arbetslivet. För att hjälpa de prostituerade behövs det uppsökande socialt arbete och social- och hälsovårdstjänster.

BEDÖMNINGARNA om antalet prostituerade som är verksamma i Finland varierar.

Enligt centralkriminalpolisens rapport från år 2003 besöker försiktigt beräknat 10.000-15.000 prostituerade årligen Finland. De kommer i huvudsak från Estland och Ryssland men i någon mån också från Lettland och Litauen. Enligt en annan undersökning som gjordes vid Tammerfors universitet år 2005 arbetar i Finland årligen cirka 8.000 prostituerade. Av dessa är hälften finländare eller i Finland fast bosatta personer och största delen arbetar på deltid.

Enligt polisens uppgifter är största delen av de prostituerade 18-29 år men polisen utesluter inte möjligheten att det i Finland också verkar minderåriga prostituerade inom ramen för koppleriorganisationerna. I praktiken är nästan alla i Finland verksamma prostituerade kvinnor och nästan utan undantag är det män som köper sexuella tjänster. Det finns dessutom ett okänt antal kvinnor som är offer för människohandel, men de förs oftast via Finland vidare mot Europa. □

suomeksi

Seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö on lokakuun alusta lukien rangaistava teko. Hallitus esitti, että seksuaalipalvelujen ostaminen säädettäisiin yleisesti rangaistavaksi. Seksipalvelujen ostamisen yleisellä kriminalisoimisella haluttiin vähentää prostituutiota ja sitä kautta edistää seksuaalista itsemääräämisoikeutta, sosiaalista tasa-arvoa ja sukupuolten tasa-arvoa sekä heikentää ihmiskauppa- ja paritusrikollisuuden toimintaedellytyksiä.

Eduskunta hyväksyi kuitenkin vilkkaan keskustelun jälkeen lakiesityksen lievemmassä muodossa. Uusi laki kieltää seksinoston parituksen tai ihmiskaupan yhteydessä. Seksipalvelujen myyminen ja ostaminen yleisellä paikalla on jo nykyisin rangaistavaa järjestysrikkomuksena. Uusi säännös seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäytöstä on voimassa tekopaikasta ja yhteydenottotavasta (esimerkiksi matkapuhelimen tai internetin käyttö) riippumatta.

Seksikaupan kohteena olevien henkilöiden hyväksikäytön kriminalisoimisella pyritään suojaamaan parituksen tai ihmiskaupan kohteena olevia henkilöitä ja heikentämään paritus- ja ihmiskaupparikosten toimintaedellytyksiä. Eduskunta edellyttää lausumassaan, että prostituution käytettäväksi järjestetään riittävästi sellaisia tukitoimia, joilla edistetään heidän mahdollisuuttaan irtautua prostituutioista ja siirtyä työelämän piiriin.

Barbo Söderlund är informator vid Social- och hälsovårdsministeriet i Finland. barbro.soderlund@stm.fi

Dom i Finlands första människohandelsmål

Till strafflagen fogades så sent som år 2004 särskilda bestämmelser om människohandel och grov människohandel. Samtidigt föreskrevs om nya grova gärningsformer för bland annat koppleri. Det blev också straffbart att marknadsföra sexuella tjänster.

Bestämmelserna om människohandel har nu prövats för första gången i rätten. Tingsrätten i Helsingfors dömde i juli sex män och en kvinna till flera års fängelse för grov människohandel. Offren var 15 estniska kvinnor, två av dem ofrivilligt tvingade till prostitution. □

suomeksi

Suomen rikoslakiin ihmiskauppa on ollut kirjattuna vasta vuodesta 2004. Tuomio voidaan antaa mm. ihmis-kaupasta tai törkeästä ihmiskaupasta sekä parituksesta. Helsingin käräjäoikeus langetti heinäkuussa Suomen historian ensimmäisen ihmiskauppatuomion. Virolaissuomalaisen liigan katsottiin kuljettaneet 15 virolaisnaista paritettaviksi Suomeen.

Kvindehandel i Island

De islandske myndigheder har nu indset at international handel og seksuel udnyttelse af kvinder fra fattige lande har strakt sine arme til landet. De åbne grænser gør det svært at gribe ind over for bagmændene.

.....
ERLA SIGUDARDÓTTIR

DA VICEPOLITIMESTER Ellisif Tinna Vídisdóttir vendte hjem fra et nordisk-baltisk møde om kvindehandel i 2002 var hun ikke i mindste tvivl om at Island var kommet med på landekortet. På mødet havde svenskerne konkluderet at så længe staten tolererede prostitution, så havde den også påtaget sig alfonsens rolle. Disse påstande var ilde hørt, ikke mindst i toppen af Islands retsvæsen. Sådan noget kunne ikke ske i vort eget land. Et år senere fik vicepolitimesteren dog uventet opbakning fra selveste Colin Powell, da USA's daværende udenrigsminister i en FN-rapport nævnte Island som et af modtagerlandene af ofre for international handel med fattige kvinder.

Ellisif Tinna Vídisdóttir er vicepolitimester i Keflavik Internationale Lufthavn, en af Schengen-områdets udposter. Derfor har hun godt indblik i den trafik der flyder igennem hendes område.

OMKRING ÅRTUSINDSKIFTET var stripteasesteder, hvor man bl.a. bød på 'privat dans', skudt op som paddehatte i Reykjavik. Danserne var kommet fra de fattige baltiske lande med en midlertidig arbejdstilladelse til at udføre 'kunstnerisk dans'.

Der opstod stærk mistanke om at der knyttede sig prostitution til disse steder. Det viste sig også at de importerede kvinder levede under kummerlige forhold, stuvet sammen i små lejligheder, og at de var blevet frataget deres returbillet af arbejdsgiveren. Ikke ligefrem en behandling, der er en ballerina værdig.

MEN DET VAR SVÆRT at gribe ind og kvinderne var bange for at udtale sig til myndighederne. Nogle af dem havde søgt hjælp i krisecentre efter at være blevet mishandlet og voldtaget. Her opdagede man at de faktiske kontrakter, som kvinderne havde underskrevet, indebar at de stod i bundløs gæld til bagmændene og måtte arbejde hårdt i et svagt håb om nogensinde at komme fri.

Ellisif Tinna Vídisdóttir.

– Ved hjælp af oplysninger fra det svenske ligestillingsministerium og politiet i Litauen kunne vi komme nærmere på forholdene. Samtidigt bragte det feministiske tidsskrift Vera temanumre om emnet og offentligheden blev mere bevidst om hvad der egentlig foregik. Det førte til at de fleste

stripteaseklubber i Reykjavik og Akureyri lukkede.

– I dag er de baltiske lande medlemmer af EU og dermed en del af Schengen-området. Derfor har vi ikke så meget berøring som før med kvinder fra disse lande, men det betyder ikke at problemet er blevet mindre.

POLITIET I KEFLAVIK LUFTHAVN blev siden opmærksom på en ny trafik med unge kinesere, som var på vej til USA sammen med en ledsager. Vicepolitimester Tinna fortæller at der var tale om meget unge og meget kønne mennesker, i to tilfælde var der også drenge iblandt, som kom fra Kinas fattigste provins.

– Det var som at tale til en væg. De unge kinesere ændrede deres forklaring hele tiden.

– Igennem samarbejde med dansk, norsk og svensk politi vidste vi at de unges familier havde betalt astronomiske summer til kriminelle bagmænd, svarende til flere årsløn, for drømmen om at deres børn fik arbejde i USA og således banede vejen for at hele familien kunne følge efter, væk fra fattigdom og mismod.

– Familierne var dermed fanget i en liv-

slang gældsælde og de ville blive straffet hvis deres børn ikke skabte den profit, der forventedes af dem. Nogle af disse sager endte med at deres ledsagere blev dømt for menneskesmugling.

– Det er vældig svært for os at bevise overfor domstolene at der er tale om seksuel slavehandel. Kvinderne er bange for at udtale sig. Vi ved at de bliver truet med at det ellers vil gå ud over deres familier i hjemlandet. De har ofte små børn som de har måttet efterlade derhjemme. Vi hører beretninger via uformelle kanaler, men de kan ikke bruges i retten. Derfor må vi gribe til andre anklagepunkter, som i tilfældene med kineserne, som blev dømt for menneskesmugling.

– I DAG SER VI MANGE rumænske kvinder som bliver hentet til Island for at danse 'go go' og skåle i champagne med de mandlige kunder. Jeg kan godt frygte for hvad der vil ske når fattige lande som Rumænien bliver optaget i EU og dermed bliver en del af Schengen-området. Vi vil ikke kunne udføre grænsekontrol på samme måde som før. Vi ved at kvindehandlen blot er en del af et samlet billede, hvor de kriminelle bagmænd ikke kun handler med fattige

Fakta

Island deltager i et treårigt nordisk-baltisk pilotprojekt, som skal afklare hvordan man kan støtte, beskytte samt sikkert returnere og rehabilite de kvindelige ofre for seksuel udnyttelse og menneskehandel. De islandske koordinatore er Guðrún Jónsdóttir, talskvinde for Stígamót (www.stigamot.is), et rådgivningscenter for ofre for seksuel vold, Sigdrúður Guðmundsdóttir, leder af Organisationen for krisecentret, (www.kvennaathvarf.is) og Justitsministeriets repræsentant, Gunnar Narfi Gunnarsson. Guðrún Jónsdóttir mener, at ifølge Stígamóts tolkning af Palermo-protokollen så bygger Islands pornoindustri på kvindehandel. Hun mener at Island bør indlede offer- og vidnebeskyttelse, hvor offerbeskyttelsen kommer først. Ofre for kvindehandel har oplevet grove brud på deres menneskerettigheder og bør derfor tilbydes ophold og oprejsning i det land hvor de bliver opdaget. I Stígamót får ofre for kvindehandel lignende tilbud som andre kvinder, som har været udsat for andre former for seksuel vold.

»...forslag om øgede ressourcer til politiet møder altid modstand i befolkningen«

mennesker, men også med narkotika og våben. Og derfra er vejen kort til den internationale terrorisme.

– En udvidelse af politiets beføjelser, f.eks. ved aflytning af mistænkte, ville hjælpe os i kampen mod denne internationale mafia. Men det har mødt stor modstand i befolkningen, folk frygter at deres uskyldige nabo vil blive aflyttet og demokratiet undermineret. Det ville også være en hjælp hvis politiskolen blev udbygget og vi fik flere menneskelige ressourcer. Men forslag om øgede ressourcer til politiet møder altid modstand i befolkningen.

Hvad ved de islandske mænd?

– Vi ved ikke om de islandske barejere er bevidste om, eller i det hele taget interesserede i at vide hvordan de kvindelige dansere er havnet hos dem. De bestiller kvinderne via kataloger hos udenlandske agenter. Nogle ønsker at tro at kvinder sælger deres krop af fri vilje. Men man behøver ikke at være synsk for at se at her er tale om groft kriminelle organisationer som udnytter kvinders fattigdom og nød.

MYNDIGHEDERNE HAR INDSET at pro-

blemet eksisterer og at der er brug for at agere.

Blandt andet har

den ny politimester i Reykjavik, Stefán Eiríksson, bebudet ny strategi for at komme kvindehandelen til livs.

I det forslag til ny lov om prostitutionslov som justitsministeren har fremlagt, er kvinderne blevet afkriminaliseret. Et tværpolitisk udvalg, nedsat af justitsministeren i 2004, kunne ikke komme til enighed om hvorvidt man skulle vælge den svenske løsning, hvor køberen kriminaliseres. Måske vil man afvente hvilke erfaringer svenskerne gør sig. Spørgsmålet er, om det viser sig, at loven medfører en mere skjult prostitution eller den hjælper svenskerne at nedkæmpe den østeuropæiske mafia, som jo er bagmænd for kvindehandelen. □

Erla Sigurdardóttir er journalist i København.

Få bryter ut av kvinnehandel

Lederen for det offentlige PROsenteret i Oslo, Liv Jessen, anslår at minimum 400 utenlandske kvinner i Norge er utsatt for kvinnehandel. Hittil har bare 35 brutt ut, og søkt beskyttelse av den norske stat.

ÅSNE HAUGLI

JESSEN MENER regjeringen må forbedre systemet som gjør det mulig for kvinnene å hoppe av. Hun har forventninger til nye og forbedrede tiltak når regjeringen om kort tid presenterer en revidert handlingsplan mot handel med kvinner.

Ved hjelp av helsetilbud og sosiale tilbud kommer PROsenteret i Oslo i kontakt med et stort flertall av de prosituerte kvinnene i Norge. Gjennom denne kontakten kan PROsenteret finne ut hvilke kvinner som er utsatt for menneskehandel. De største gruppene av utenlandske prosituerte i Norge kommer fra Nigeria og Øst-Europa. Tilsammen utgjør disse omkring 800 av rundt 1500prostituerte kvinnene PROsenteret årlig treffer i Norge.

Liv Jessen tror kanskje halvparten av kvinnene fra Nigeria og Øst-Europa i dag er utsatt for kvinnehandel, – omkring 400 kvinner. En person er utsatt for menneskehandel dersom hun ved hjelp av vold, trusler eller misbruk av en sårbar situasjon utsettes for prostitusjon – ifølge loven og FN.

– Det er en utfordring å finne ut hvem som er utsatt for menneskehandel. Der er det en jobb å gjøre. Det er ikke akkurat slik at kvinnene kommer løpende til oss, for å fortelle dette, sier Jessen.

KVINNENE SELV HAR SOM REGEL ikke begreper om hva som er «kvinne-handel», eller «trafficking». Det er gjennom samtale med den enkelte kvinne om hennes konkrete situasjon at PROsenteret kan identifisere kvinnene som er utsatt for slike overgrep.

– Kvinnene som kommer fra Øst-Europa og Nigeria er i utgangspunktet å anse som ofre for menneskehandel. Det er for eksempel ikke mulig for en kvinne fra Nigeria å komme til Norge for å prosituere seg, uten at noen har organiserte dette, sier Jessen. De prostituerte kvinnene fra Thailand og Brasil er i liten eller ingen grad utsatt for menneskehandel til Norge. «Familiegjenforening» – eller giftemål med norsk mann – har bragt de aller fleste av dem til landet.

NIGERIANSKE SOM ER UTSATT for menneskehandel har i gjennomsnitt en gjeld til bakmannen på 300.000 kroner, ifølge Jessen. For øst-europeiske kvinnene varierer gjelden så mye, at Jessen ikke vil anslå noe snitt.

– I fjor traff vi 400 av de 500 nigerianske jentene som var i Norge. Jo lengre de har vært i Europa, jo mer sannsynlig er det at de har betalt ned gjelden, og at det er sant når de sier «I am free». Har de vært her i Europa i 10 år, er det sannsynlig at de er fri, sier Jessen. Mange av de nigerianske kvinnene kommer til Norge via andre land i Europa – Italia og Tyskland.

Prosenteret har ingen problemer med å komme i kontakt med de prostituerte utenlandske kvinnene.

– Helsetiltak og kulturformidling er alfa og omega. Ingen skjønner hva «PROsenteret» er, men lege og sykepleier, det vet de hva er. Vi har opprettet en god helsetjeneste på PROsenteret. Derfor kommer de hit. Disse kvinnene, spesielt de nigerianske, er veldig opptatt av helsen sin, og av å

beskytte seg, sier Jessen. Kvinnene får gratis helsehjelp, de får tilbud om glide-midler og kondomer, og vanlig førstelinje – helsetjenester.

PROSENTERET HAR OGSÅ ansatt egne kulturformidlere, – personer som kjenner både kulturen i Norge og i de landene de fleste av kvinnene kommer fra. .

– Disse er brobyggere til kvinnene, sier Jessen, som mener kulturformidlerne spiller en veldig viktig rolle i det å nå frem til kvinnene. I dag har PROsenteret kulturformidlere fra Nigeria, Albania og Russland. .

Ved siden av helsetjenestene har PROsenteret et omfattende sosialt tilbud til kvinnene og her kan de kan finne en å prate med, – kulturformidlerne, jurist og sosionom. De kan få låne telefon, og de kan få tilgang på internett. I senterts varmestue kan kvinnene få næringsrik mat, og rett og slett møtes med hverandre. Når PROsenteret identifiserer at en kvinne er utsatt for menneskehandel, gjør de henne oppmerksom på at hun vil få rettigheter i Norge om hun hopper av. Men mange kvinner protesterer på at de er utsatt for overgrep.

– Menneskehandel kan godt være “frivillig”, poengterer Jessen. Det vil si at hun vet om at hun skal til prostitusjon i Norge. For en stor del er det en myte at kvinnene holdes innesperret, fratas papirer og utsettes for jevnlig vold. Mange av kvinnene oppfatter ifølge Jessen at de er i en gunstigere situasjon enn før de forlot hjemlandet, ikke minst økonomisk.

– En kvinne fra Estland fortalte meg at hun tjener mer på en kveld i prostitusjon i Norge, enn hun kunne få i månedslønn på en vanlig jobb hjemme. Der har du hodepinen. Hvis alternativet er så mye dårligere, er det mange som sier ja, selv om dette betyr menneskehandel. Mange tåler å være i denne situasjonen fordi utgangspunktet deres er så dårlig, sier Jessen.

OM KORT TID KOMMER den norske regjeringen med en revidert handlingsplan mot handel med kvinner. Justisministister Knut Storberget har varslet en styrking av innsatsen mot kvinnehandel. Etter det SHN kjenner til, vil regjeringen utvide perioden kvinnene kan bli i Norge hvis de hopper av, og gi mulighet til sysselsetting idenne perioden. I dag har tilbys kvinner som vil hoppe av en «refleksjonsperiode» på 45 dager, dersom hun samarbeider med politiet for å reise straffesak mot bakmannen. Regjeringen vil etter det vi erfarer utvide denne «refleksjonsperioden» til 90 dager.

Justisministeren har også varslet en generell styrking av de sosiale hjelpetiltakene i Norge, ved å tilby sikre bosteder, medisinsk og psykologisk behandling og andre rehabiliteringstiltak, samt styrking av det oppsøkende arbeide i prositu-

sjonsmiljøet, som i dag gjøres av PROsenteret. Satsingen vil også skje gjennom det statlige «Rosa-prosjektet», som har døgnåpen krisetelefon, og gir tilbud om trygt oppholdssted, bistand og beskyttelse for ofrene for menneskehandel.

Generelt mener PROsenterets leder at begge de to siste regjeringen har vært positivt innstilt til å hjelpe de utsatte kvinnen.. Hun sier det ikke er så lett å finne frem til de beste tiltakene.

– Alle famler litt, – vi også. Det er en utfordring å gjøre Handlingsplanen mot kvinne-handel så god at flere vil hoppe av, sier Jessen.

Jessen mener refleksjonsperioden burde strekkes til et halvår, og at kvinnene med større forutsigbarhet kunne vente at de får opphold i Norge. Hun synes det er viktig å styrke deres muligheter til vanlig arbeid og sysselsetting.

PROSENTERET HAR SELV etablert en egen arbeidsformidling for kvinnene. Kvinnene fra Øst-Europa har i dag rett til arbeide i Norge, men på grunn av overgangsordninger for de nye EU-landene bruker Utlenningsdirektoratet månedsvis på saksbehandling. Da glipper jobbene – arbeidsgiverne venter ikke.

For kvinner fra land utenfor EU ønsker Jessen en kvote på 50 arbeidstillatelser i året.

– Det er forsvinnende lite, men tenk å ha mulighet til å hjelpe 50 kvinner over i vanlig arbeide!

Men Jessen konstaterer migrasjonsmuligheter er et vanskelig tema å ta opp for PROsenteret.

– Politikerne blir flakkende i blikket når vi ber om dette, sier Jessen.

UANSETT HVOR GODE handlingsplaner politikerne utformer, er Jessen sikker på at de færreste av kvinnene vil velge å hoppe av. Mange av dem er truet, og kan ikke. Andre tjener mye bedre enn hjemme uansett, og vil ikke.

– Selv om de aller færreste vil hoppe av, er det viktig at de får hjelp. Det er veldig viktig for oss å være samfunnets utstrakte hånd for dem. En dag

vil hun kanskje. Vi er der ute og gir håp. Kvinnene ser at det er noen der som vil dem vel. Det er de ikke vant til, sier Jessen. □

Suomeksi

Oslossa sijaitsevan Prosen-teret-keskuksen johtaja Liv Jessen arvioi, että vähintään 400 ulkomaalaista naista on Norjassa ihmiskaupan kohteena. Tähän mennessä vain 35 on hakenut turvaa Norjan valtiolta. Jessen on sitä mieltä, että hallituksen tulisi parantaa järjestelmää, joka mahdollistaa naisten irrottautumisen ihmiskaupasta. Hän odottaa tehokkaampia toimia, kun hallitus pian esittelee uudistetun toimintasuunnitelman naiskaupan vastustamiseksi. Keskuksessa käy vuosittain noin 1500 ulkomaalaista prostituoitua, joista 800 tulee Nigeriasta ja Itä-Euroopasta.

Åsne Haugli är norsk journalist.
asne.haugli@dn.no

Etter hvert som det norske prostitusjonsmarkedet har blitt mer internasjonalt, oppstår nye utfordringer i sosialt arbeid. Kvinner fra ulike land har ulike muligheter til å ivareta sine interesser i Norge. Kvinner fra Øst-Europa har befunnet seg på det norske prostitusjonsmarkedet lenge, og en del av dem har slått seg ned i Norge. Kvinner fra Nigeria begynte først for to år siden å dukke opp i gateprostitusjon i Oslo.

MAY-LEN SKILBREI

Nigerianske kvinner i prostitusjon i Norge

DETTE BETYR AT DE STÅR i veldig ulike situasjoner mens de er i Norge, og særlig kvinner fra de nye EU-statene opplever at deres rettigheter og muligheter til å gjøre noe annen enn prostitusjon har blitt bedret. Jeg har nettopp utført en undersøkelse blant kvinner fra Nigeria. De er som nyankommen gruppe lite etablert, har lite kunnskap om de norske hjelpetiltakene og lite tillit til politiet. Kvinnene har ofte lengre opphold i andre europeiske land bak seg, særlig Italia og Spania, og kjenner mye bedre til systemene der. Ofte har de dårlige erfaringer med politiet i disse landene. Noen av kvinnene nøler med å kontakte politiet når de har blitt utsatt for vold.

En annen grunn til at de nøler med å ta kontakt med politiet kan være at de er i landet illegalt, og at de vet at de antakelig vil bli sendt ut av landet hvis de blir oppdaget. De nigerianske kvinnene bruker hit-

til prostitusjonstiltakene mest for å få kondomer og for å få hjelp til helsespørsmål. Pro-sentret i Oslo (sidan 16-17) tilbyr helsetjenester til kvinner i prostitusjonen flere dager i uka, og en sykepleier starter nå opp i Stavanger for Kirkens bymisjon. Kommunen og frivillige organisasjoner tilbyr også rådgivning, varmestuer og språkkurs, men kvinnene fra Nigeria bruker inntil videre disse tjenestene i begrenset grad.

Kvinnene fra Nigeria har som sagt liten kunnskap om det norske samfunnet og sine rettigheter der. Det norske samfunnet har også lite kunnskap om dem. I flere av de store byene har tilstedeværelsen av nigerianske kvinner i gateprostitusjonen vakt sterke reaksjoner, blant annet med krav om at kvinnene skal fjernes fra gatene fordi man opplever det slik at de oppfører seg annerledes enn andre gateprostituerte. At de vekker slik oppsikt har også konse-

kvenser for kvinnes mulighet til å skaffe seg bolig og å finne steder innendørs der prostitusjonsturene kan tas. For eksempel forteller mange om at de ikke får lov til å jobbe fra pensjonater og hoteller der de vet norske og østeuropeiske kvinner får arbeide. De føler seg diskriminert på mange fronter, og dette svekker deres opplevelse av å kunne få hjelp med problemene sine.

FORDI DE HAR PROBLEMER med å få ta turer på pensjonater og hoteller er det mange som blir med kundene hjem, noe som er veldig risikabelt. I kundens bolig har de få muligheter til å beskytte seg og det at han er på hjemmebane kan bety at kan oppfører seg verre. Kvinnene forteller at det oppstår språklige og kulturelle misforståelser i forhandlingene med kunden, og dette gjør også situasjonen mer risikabel. Det kan hende at kvinnene møter mindre respekt enn andre fordi de er svarte og fordi kulturforskjellene oppleves som store, og det kan gjøre dem utsatt for vold. Vi har ingen mulighet til å vite hvilke kvinner som er mest utsatt for kunded vold, siden det meste av denne volden går urapportert. Men i løpet av prosjektet ble vi slått av at omfanget av vold kvinnene fortalte om skiller seg fra det vi er vant til fra andre undersøkelser blant kvinner i prostitusjonen.

SELV OM KVINNENE ofte hadde prostitusjonserfaringer fra andre europeiske land, var det ofte snakk om klubbprostitusjon. I Norge ender de i gateprostitusjonen, og mange av kvinnene så ut til å ha lite kunnskap om hvordan de opererer der. De er ikke vant til måten forhandlingene og gjennomføringen foregår på gata, og det svekker deres forhandlingsposisjon. Dette kan for eksempel bety at de ikke har mye å stille opp med hvis kunden vil ha sex uten kondom. Dessuten er kvinnene på grunn

Fakta

Artikkelen tar utgangspunkt i et prosjekt som ble gjennomført i løpet av vinteren og våren 2006 på forskningsinstituttet Fafo i Oslo av May-Len Skilbrei, Marianne Tveit og Anette Brunovskis. Det var Justis- og politidepartementet som finansierte prosjektet, og målsetningen var å skape kunnskap om kvinner fra Nigeria som befinner seg i prostitusjon i Norge. Prosjektet resulterte i rapporten Afrikanske drømmer på europeiske gater. Rapporten er basert på kvalitative intervjuer med 13 kvinner, observasjon av gateprostitusjonen i Oslo og Stavanger og samtaler med omtrent 70 nigerianske kvinner til. Intervjuer med fagpersoner som har kontakt med kvinner fra Nigeria i gateprostitusjon i Norge gjennom jobben sin, slik som sosialarbeidere, polititjenestemenn og asyladvokater, var også viktig for å skape kunnskap om hvordan kvinnene blir forstått og møtt i dag og for å få mer kunnskap om hva som kjennetegner deres situasjon. Prosjektet handlet både om kvinnes situasjon i hjemlandet forut for migrasjon, migrasjonsprosessen og deres situasjon i Europa, i tillegg til å være et casestudie av kompleksiteten i forholdet mellom menneskehandel, menneskesmugling og hallikvirksomhet.

av sin usikre situasjon i Norge og problemer med å skaffe seg den hjelpen de trenger fra det offentlige mer nådegitt kundene og de kravene de stiller. De har også mer å tape enn mange andre kvinner i prostitusjonen. Mange har en høy gjeld å betjene, enten fordi de er ofre for menneskehandel eller har reist ut av Afrika ved hjelp av menneskesmuglere, de jobber for en hallik i Norge eller de må sende penger til en stor familie i hjemlandet med få andre inntektskilder enn utvandrede familiemedlemmer.

ALT I ALT FANT VI at kvinnene fra Nigeria befinner seg i en vanskelig og sårbar situasjon i Norge, som dreier seg om både det norske hjelpeapparatets muligheter til å møte deres behov, ulovlig opphold, negative erfaringer og diskriminering som svarte kvinner og store krav til inntjening pga gjeld, halliker og familiens behov. Undersøkelsen har gjort det synlig at ulike kvinner kommer inn i prostitusjonen med ulike ressurser og behov, og at den økende internasjonaliseringen av norske prostitusjonsmarkeder innebærer store utfordringer for det norske hjelpe- og kontrollapparatet. □

May-Len Skilbrei er sosiolog og jobber som forsker på Fafo i Oslo. Der holder hun på med prosjekter om migrasjon, prostitusjon og menneskehandel. Hun har tidligere utført flere prosjekter om disse temaene og har utgitt flere rapporter og artikler om det. For oversikt over publikasjoner, se: <http://www.fafo.no/pers/bio/mls.htm> may-len.skilbrei@fafo.no

Norjan prostituutiomarkkinoiden kansainvälistyminen on tuonut uusia haasteita sosiaalityölle. Eri maista tulevilla naisilla on erilaiset mahdollisuudet valvoa etujaan Norjassa. Itä-Euroopasta tulevat naiset ovat olleet Norjassa jo kauan, ja osa heistä on asettunut asumaan maahan. Sen sijaan Nigeriasta on tullut prostituoituja Osloon kaduille vasta parin vuoden ajan. Samalla muista maista, erityisesti uusista EU-maista tulleet naiset ovat kokeneet, että heidän mahdollisuutensa tehdä muuta työtä ovat parantuneet. Nigerialaisnaisilla on hyvin vähän tietoa omista oikeuksistaan ja mahdollisuuksista saada apua, eivätkä he juuri luota poliisiin. Naiset tulevat usein Norjaan maiden Euroopan maiden kautta, kuten Italiasta ja Espanjasta. He ovat herättäneet paljon huomiota Norjasta. Toisaalta myös norjalaisilla on vain vähän tietoa heistä.

Gatuprostituerade nås via insatser för opiatmissbrukande

IRÈNE OLSSON

I projektet Navet i Malmö samarbetar sjukvården och socialtjänsten inte bara under samma tak utan också i samma rum. Via myndighetskontakter och psykosociala och medicinska åtgärder påbörjar man det mödosamma förändringsarbetet för opiatmissbrukande gatuprostituerade kvinnor.

NAVET FINANSIERAS av regeringens narkotikapolitiska samordnare, Mobilisering mot narkotika, MOB.

– Att Malmö valdes till projektstad beror på att där finns en hög andel opiatmissbrukande prostituerade kvinnor jämfört med övriga landet, säger Jörgen Svidén, jurist på MOB. Från början var tanken att Navet skulle bli dessa kvinnors gräddfil till substitutionsbehandling men projektet har vidareutvecklats till att på bred front tackla prostitution och missbruk.

Kvinnorna, som vänder sig till Navet, har en så komplex problembild att de behöver kontakt med ett stort antal handläggare på olika myndigheter. Det är här som Navet bokstavligen gör skäl för sitt namn: Med sin psykosociala och medicinska kompetens blir personalen samordnare mellan myndigheterna.

TILL EN BÖRJAN fick behandlingsteamet kontakt med kvinnorna via prostitutiongruppen i Malmö. Numera ringer kvinnorna själva och bokar tid eller också ringer deras socialsekreterare.

– Vi har försökt göra verksamheten känd genom att besöka socialsekreterarna på Malmös tio stadsdelsförvaltningar, säger sjuksköterskan Katarina Bergentoft som

har sin arbetsplats i Navets trerumslägenhet i centrala Malmö.

Katarina Bergentoft har arbetat på Malmö universitetssjukhus' beroendecentrum och är anställd av Region Skåne. Hennes kollega på Navet, socionomen Annika Henricson, är anställd av Malmö stad. Nyligen har ännu en socionom anställts. En del frågor av praktisk natur uppstod vid starten, när landstingets förvaltningskultur skulle möta kommunens, men dessa frågetecken är sedan länge uträddade.

NÄR EN PATIENT UPPSÖKER Navet för första gången prioriterar behandlingsteamet vad som är mest akut. Behöver hon medicinsk vård kommer en läkare från beroendecentrum dit. Dessutom håller Navet alltid öppen läkarmottagning en eftermiddag i veckan.

Av det skälet används ett av lägenhetens tre rum till läkarundersökningar.

Ett annat fungerar som kontor medan tredje rummet är väntrum och samtalsrum för kvinnor som kommit en bit på väg i sin behandling.

– När de inledande medicinska och psykosociala insatserna klarats av har vi samtal i grupp där vi ger kvinnorna verktyg för

hur de ska bete sig vid risken för återfall, säger Katarina Bergentoft. Dessa möten är inte valfria utan ingår i behandlingspaketet. Den som accepterar paketet måste ta återfallssamtalen på köpet.

– Nu funderar vi på att komplettera med samtal om vikten av att ta hand om sin egen kropp. En barnmorska som är specialiserad på missbrukare ska samtala om relationer – ett ämne som kan vara tungt för den som varit prostituerad.

KATARINA BERGENTOFT noterar att sjukvårdskontot ökar varje gång Navet får in en ny patient. Liksom alla missbrukare har kvinnorna gamla skador som måste behandlas, oläkta infektioner, eftersatt tandvård.

– Ändå blir det billigare för samhället än om de går kvar som missbrukare. Då kommer de till sjukvården som akutfall och kostnaderna skjuter verkligen i höjden. Det är också viktigt att kvinnorna får förtroende för vården. De blir ju äldre och får krämpor och måste lära sig att besöka vårdcentralen som vi andra.

Sedan starten i april 2005 har Navet haft kontakt med ett 40-tal opiatmissbrukande prostituerade. Tretton av dem får nu läkemedelsassisterad underhållsbehandling

Malmöns Navet-projektissa sairaanhoitoa ja sosiaalipalveluja on tarjolla samoissa tiloissa. Vaivalloinen

työ opiaatteja käyttävien katuprostituoitujen auttamiseksi alkaa viranomaisten yhteistyöllä ja psykososiaalisilla ja sairaanhoidon toimenpiteillä. Navet-projekti toimii valtion rahoituksella. Malmö valittiin projektipaikkakunnaksi siksi, että siellä on paljon opiaatteja käyttäviä prostituoituja, joiden ongelmiin tarvitaan useiden eri alojen yhteistyötä. Aluksi naisia haettiin projektiin piiriin aktiivisesti, mutta nykyisin he osaavat jo ottaa itse yhteyttä.

Irène Olsson är svensk journalist.
irene.olsson@mbox309.swipnet.se

Bakgrund

SVERIGES KOMMUNER är enligt lag skyldiga att ge stöd till medborgare, som lever i misär i den egna kommunen. Formuleringen är generell, den lyfter inte fram någon särskild målgrupp som t.ex. de prostituerade även om denna grupp givetvis omfattas av lagen.

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att kontinuerligt följa och kartlägga prostitutionen i landet. Senaste kartläggningen genomfördes 2003 och reviderades 2004. Nästa genomförs 2007.

– Regeringen har inte formulerat uppdraget med något särskilt syfte, säger Annika Eriksson, projektledare på Socialstyrelsen. De uppgifter som kommer fram kan användas för olika syften.

KARTLÄGGNINGEN FÖRSÖKER uppskatta antalet kvinnor och män i prostitution, deras ålder, förekomsten av missbruk m.m. Där anges förändringar av prostitutionens mönster som användandet av Internet, förekomsten av hallickar i vissa yrkesgrupper och ungas syn på sexualitet.

Samhällets sociala insatser identifieras också i kartläggningen: I storstäderna (Stockholm, Göteborg, Malmö) arbetar prostitutionsgrupper i den kommunala socialtjänstens regi med uppsökande verksamhet och behandling. I Stockholm finns dessutom ProstitutionssCentrum och i Malmö Navet (se artikel) med delvis psykologisk inriktning på arbetet med att rehabilitera prostituerade.

VID SIDAN OM KOMMUNERNA arbetar ideella organisationer för att stödja prostituerade och även deras kunder. I Stockholm har RFSU-kliniken rådgivning för män som tvångsmässigt köper sex.

Socialstyrelsen efterlyser dock utvärdering av all denna verksamhet, både den kommunala och den ideella.

I mindre kommuner finns ingen organiserad hjälp för prostituerade. Planer finns på att ge socialsekreterare spetskompetens för att hjälpa dem, men detta har inte satts i system. □

Nordiska folkhälso- priset till Stig Wall

NORDISKA FOLKHÄLSOPRISET 2006 tilldelas Stig Wall, professor i epidemiologi och folkhälsvetenskap vid Umeå universitet. Han får priset för att han för mer än en generation svenska folkhälsforskare varit en nationellt och internationellt ledande person inom detta forskningsfält.

NHV, Nordiska högskolan för folkhälsvetenskap, har på uppdrag av Nordiska Ministerrådet delat ut det Nordiska Folkhälsopriset sedan 1989. Från 2001 finansierar Nordiska ministerrådet och NHV gemensamt prissumman som är på 50.000 SEK.

PRiset DELAS UT till en individ, organisation eller institution som gör en viktig insats för att förbättra folkhälsan i Norden. Med folkhälsa i detta sammanhang menas faktorer i vår omgivning som påverkar människors hälsa och välbefinnande. Det innefattar sociala, fysiska och psykiska förhållanden i miljö, faktorer som påverkar livsstil men också hälso- och sjukvårdens organisation och arbetssätt. Den som tilldelas priset gör på ett övertygande sätt en värdefull insats – antingen i ett land som kan vara ett föredöme för andra nordiska länder – eller i hela Norden.

Stig Walls forskning har starkt bidragit till ökad kunskap inom folkhälsvetenskap och han är en person med stort engagemang för det mångkulturella såväl i Norden som globalt. Han har blivit en central gestalt inom utbildningen i fältet och en opinionsbildare av betydelse. Stig Walls engagemang bottnar i ett globalt ansvar och han anser att lokala och internationella hälsoproblem hör ihop.

Foto: Jan Frimansson

Folkhälsopriset delades ut i samband med de nordiska hälso- och socialministrarnas årliga möte, som i år hölls på MS Finnmarken i Norge den 11-13 juni. Priset delas ut av det norska statsrådet Sylvia Brustad.

– Det inte är rimligt att tio procent av världens totala forskningsmedel används för att forska på 90 procent av världens hälsoproblem, så kallade 10/90 gapet. Nu när industriländerna så starkt influerar tredjevärlden med sina livsstilar borde det inte vara dåliga kost-, alkohol-, motions- och rökvanor som vi sprider, utan kunskap om hur vi ökar folkhälsan och livskvaliteten, säger Stig Wall

Professor Stig Wall, Epidemiologi och folkhälsforskning vid Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin Umeå Universitet, nås via telefon + 46 (0) 90-785 00 00 (vxl), + 46 (0) 90 785 12 09 eller E-mall stig.wall@epiph.umu.se □

suomeksi

Vuoden 2006 pohjoismaisen kansanterveyspalkinnon saa Uumajan yliopistossa työskentelevä epidemiologian ja kansanterveystieteen professori Stig Wall. Pohjoismaiden kansanterveystieteen korkeakoulu on myöntänyt palkinnon vuodesta 1989 lähtien. Wallin tutkimukset ovat tuoneet paljon lisätietoa kansanterveyden alalla. Hän on erityisesti kiinnostunut monikulttuurisuudesta sekä Pohjolassa että maailmanlaajuisesti.

Redaktions- kommitté

Danmark

Grethe Fenger Møller
Socialministeriet
Holmens Kanal 22
DK-1060 København K
dpgfm@sm.dk

Susanne Abild
Indenrigs- og
Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
sab@im.dk

Finland

Eeva Larjomaa
Social- och hälsovårds-
ministeriet
PB 33
FIN-00023 Statsrådet
eeva.larjomaa@stm.fi

Island

Helgi Már Arthúrssón
(även narkotikafrågor)
Sundhets- och social-
försäkringsministeriet
Vegmuli 3
IS-150 Reykjavik
helgi.mar.arthursson@htr.stjr.is

Norge

Gro Ørsal
Arbeids- og
inkluderings-
departementet (AID)
Postboks 8011 Dep
N-0030 Oslo
go@aid.dep.no

Sverige

Vakant
Socialdepartementet
S-103 33 Stockholm

